

**Управління культури, національностей та релігій
Київської обласної державної адміністрації**

Білоцерківський краєзнавчий музей

Декомунізація м. Біла Церква

**Інформативний довідник з
перейменування вулиць міста у 2016 р.**

**Біла Церква
2016**

УДК 323.1(477.41)
ББК 66.3 (4Укр)

Декомунізація м. Біла Церква. Інформаційний довідник з перейменування вулиць міста у 2016 р.

Автори:

Діденко Л. М., кандидат історичних наук, директор Білоцерківського краєзнавчого музею, заслужений працівник культури України;

Чернецький Є. А., кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Білоцерківського краєзнавчого музею, завідувач відділу інформаційно-краєзнавчої роботи Білоцерківської міської ЦБС;

Стародуб О. В., провідний редактор Білоцерківської міської ЦБС, старший науковий співробітник Білоцерківського краєзнавчого музею.

Редакційна колегія:

Петренко В.В., заступник директора з наукової роботи Білоцерківського краєзнавчого музею;

Поплавська С.П., завідувача науково-методичним відділом Білоцерківського краєзнавчого музею.

Юрчук В.С. науковий співробітник Білоцерківського краєзнавчого музею

20 травня 2015 року в Україні набрали чинності Закони України про декомунізацію: 1. "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки"; 2. "Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років"; 3. "Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років"; 4. "Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті".

У період історії з 1917–1991 рр. проводилася політика державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, депортацій, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних та інших мотивів, заподіяння моральних та фізичних страждань під час використання психіатрії у політичних цілях, порушень свободи совісті, думки, вираження поглядів та свободи преси. У зв'язку з цим комуністичний режим засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами громадянина.

У кожному місті та селі знайдеться чимало людей або подій, гідних ушанування, проте досі вони не були увічнені. Тож декомунізація дає змогу місцевим громадам виправити цю історичну несправедливість.

На підставі пропозицій робочої групи та результатів громадського обговорення Білоцерківська міська рада 18 лютого 2016 р. ухвалила рішення №81-07-VII про перейменування окремих вулиць міста Біла Церква.

До переліку вулиць, що підлягають перейменуванню, було включено такі, які названі іменами історичних постатей, чия діяльність підпадає під дію законів про декомунізацію. Це – діячі комуністичної партії, особи, котрі обіймали керівні посади в партії, вищих органах влади та управління СРСР, УРСР, інших союзних або автономних радянських республік, співробітники НК, ДПУ, НКВС, КДБ, активні учасники Жовтневого перевороту 1917 року. Також під декомунізацію потрапляють ті, хто встановлював радянську владу в Україні, переслідував учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті.

В цьому інформативному довіднику коротко висвітлено злочини згаданих осіб, які не гідні того, щоб пам'ять про них була увічнена в назвах вулиць міста Біла Церква.

БЛОЦЕРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Р І Ш Е Н Н Я

від 18 лютого 2016 року

№ 81-07-VII

м. Біла Церква

Про перейменування вулиць та інших поіменованих об'єктів міста Біла Церква

Розглянувши подання постійної комісії міської ради з питань освіти, науки, культури, мови, прав національних меншин, міжнародного співробітництва, інформаційної політики, молоді, спорту та туризму, соціального захисту, охорони здоров'я, материнства та дитинства № 2-17-192 від 08 лютого 2016 року, відповідно до Законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» та п.1 ст. 37 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на підставі пропозицій робочої групи та результатів громадського обговорення міська рада вирішила:

1. Перейменувати назви вулиць та інші поіменовані об'єкти відповідно до додатка.

2. Управлінню житлово-комунального господарства міської ради вжити організаційно-правових заходів щодо виконання пункту 1 цього рішення.

3. Визнати таким, що втратило чинність, рішення виконавчого комітету міської ради від 27 травня 1982 року № 305.

4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань освіти, науки, культури, мови, прав національних меншин, міжнародного співробітництва, інформаційної політики, молоді, спорту та туризму, соціального захисту, охорони здоров'я, материнства та дитинства.

Міський голова

Г.А. Дикий

Додаток
до рішення міської ради від 18 лютого 2016 р. № 81-07-VII
Список вулиць та інших поіменованих об'єктів м. Біла Церква,
що перейменовуються

№ п\п	Назва об'єкта, що змінюється	Варіант нової назви
1.	б-р. 50-річчя Перемоги	б-р. Олександрійський
2.	вул. 40-річчя Жовтня	вул. Романа Шухевича
3.	вул. 40-річчя Жовтня друга	вул. Анатолія Солов'яненка
4.	пров. Будьонного перший	пров. Професора Голуба перший
5.	пров. Будьонного другий	пров. Професора Голуба другий
6.	вул. Баумана	вул. Базарна
7.	вул. Боженка	вул. Остапа Вишні
8.	вул. Варинського	вул. Івана Сошенка
9.	вул. Ватутіна	вул. Михайла Дорошенка
10.	вул. Антона Гординського	вул. Героїв Небесної Сотні
11.	вул. Інтернаціональна	вул. Павла Чубинського
12.	вул. Інтернаціональна друга	вул. Михайла Вербицького
13.	вул. Кірова	вул. Симона Петлюри
14.	вул. Калініна	вул. Василя Симоненка
15.	б-р. Комсомольський	вул. Героїв Крут
16.	вул. Комсомольська	пров. Героїв Крут перший
17.	пров. Комсомольський перший	б-р. Княгині Ольги
18.	пров. Комсомольський другий	пров. Героїв Крут другий
19.	вул. Котовського	пров. Клінічний
20.	вул. Колгоспна	вул. Селянська
21.	пров. Колгоспний	пров. Селянський
22.	вул. Олега Кошового	вул. Ігоря Сікорського
23.	вул. Міліцейська	вул. Преображенська
24.	вул. Осводівська	вул. Максима Залізняка
25.	пров. Осводівський	пров. Максима Залізняка
26.	вул. Піонерська	вул. Петра Лебединцева
27.	пров. Піонерський	пров. Петра Лебединцева
28.	тупик Піонерський	вул. Комендантська
29.	вул. Пархоменка	вул. Гетьмана Пилипа Орлика
30.	вул. Примакова	вул. Євгена Деслава
31.	вул. Радгоспна	вул. Узинська
32.	вул. Радгоспна перша	вул. Кирила Стеценка
33.	вул. Радгоспна друга	вул. Кагарлицька

34.	вул. Свердлова	вул. Павла Поповича
35.	вул. Сломчинського	вул. Вячеслава Чорновола
36.	вул. Славіна	вул. Василя Стуса
37.	вул. Стаханівська	вул. Січових стрільців
38.	пров. Стаханівський перший	пров. Січових стрільців перший
39.	пров. Стаханівський другий	пров. Січових стрільців другий
40.	пров. Стаханівський третій	пров. Січових стрільців третій
41.	вул. Фадеєва	вул. Луки Долинського
42.	пров. Фадеєва	пров. Луки Долинського
43.	вул. Фурманова	вул. Григорія Сковороди
44.	вул. Чапаєва	вул. Степана Бандери
45.	пров. Чапаєвський перший	пров. Івана Гонти
46.	пров. Чапаєвський другий	пров. Івана Богуна
47.	пров. Чапаєвський третій	пров. Івана Сірка
48.	пров. Чапаєвський четвертий	пров. Миколи Вінграновського
49.	пров. Чапаєвський п'ятий	пров. Марусі Чурай
50.	пров. Чапаєвський шостий	пров. Костянтина Паустовського
51.	тупик Чапаєвський	завулок Дмитра Яворницького
52.	вул. Червонофлотська	вул. Гетьмана Сагайдачного
53.	пров. Червоноармійський другий	пров. Олександрійський
54.	вул. Чуйкова	вул. Андрея Шептицького
55.	вул. Щорса	вул. Івана Мазепи
56.	вул. Учгоспна	вул. Уласа Самчука
57.	вул. Учгоспна друга	вул. Яблунева
58.	пров. Учгоспівський	пров. Абрикосовий
59.	вул. Мічуріна	вул. Левка Симиренко
60.	пров. Мічуріна	пров. Левка Симиренко
61.	пров. Горького	пров. Сухоярський
62.	пров. Жовтневий	пров. Грузинський
63.	вул. Революції	вул. Івана Виговського
64.	вул. 9-го Січня	вул. Миколи Лозовика
65.	б-р. 1-го Травня	б-р. Михайла Грушевського
66.	вул. Петра Запорожця	вул. Івана Кожедуба

Секретар міської ради

Б.М. Смуток

	Стара назва	Нова назва
1.	бульвар 50-річчя Перемоги	бульвар Олександрійський

Причина найменування старої назви. На ознаменування 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні Олександрійський бульвар перейменовано на бульвар 50-річчя Перемоги.

Межі. Від Соборної площі та перехрестя з вул. Ярослава Мудрого до перехрестя з вул. Сквирське шосе.

Обґрунтування нової назви. Повернення історичної назви.

Примітка. Вперше вулиця згадується як Червоноармійська, пізніше мала назву – Радянська. У 1995 році вулиці було надано статус бульвару. Довжина – 4,1 км. З бульваром перехрещується багато вулиць як головних, так і другорядних. По бульвару розташовуються дві площі – Соборна та Івана Кожедуба (Петра Запорожця).

	Стара назва	Нова назва
2.	вул. 40-річчя Жовтня перша	вул. Романа Шухевича

Причина найменування старої назви. На ознаменування 40-річчя Жовтневої революції 1917 року.

Межі. Житловий район "Залізничне селище": 8-ма лінія, вулиця розпочинається з будинків праворуч від перехрестя з вул. Воєводіна до вул. Толстого.

Обґрунтування нової назви. Роман Шухевич (1907–1950) – український політичний і державний діяч, військовик. Член галицького крайового проводу Організації українських націоналістів. Командир з боку українців українського військового підрозділу "Нахтігаль" в складі іноземних легіонів Вермахту (1941–1942). Генерал-хорунжий, головнокомандувач Української повстанської армії, голова Секретаріату Української головної визвольної ради (1943–1950).

	Стара назва	Нова назва
3.	вул. 40-річчя Жовтня друга	вул. Анатолія Солов'яненка

Межі. Житловий район "Залізничне селище": від гаражів в районі струмка Сухоярський до вул. 40-річчя Жовтня перша (Романа Шухевича).

Обґрунтування нової назви. Солов'яненко Анатолій Борисович (1932–1999) – Герой України (2008, посмертно), всесвітньо відомий український співак (лірико-драматичний тенор) та громадський діяч. Народився в шахтарській родині у м. Сталіно (нині Донецьк). Після закінчення середньої школи вступив до Донецького політехнічного інституту, де закінчив аспірантуру і працював викладачем на кафедрі інженерної геометрії. В 1962 р. був запрошений до Київського театру опери та балету, проходив стажування в театрі Ла Скала (Мілан), де став лауреатом конкурсу «Неаполь проти всіх». З 1965 р. – соліст Київської опери. У 1967 році був удостоєний звання заслуженого артиста УРСР, у 1975 р. – народного артиста СРСР.

У 1980 році Солов'яненко став лауреатом Ленінської премії, грошову винагороду за неї він передав у Фонд Миру. Вільно володів італійською мовою. Пласідо Домінго і Лучано Паваротті вважали, що майстерність Солов'яненка не поступалась їхній власній.

Анатолій Солов'яненко ніколи не був членом комуністичної партії і ніколи не заспівав жодної комуністичної пісні. Видатний українець, високоморальний і чесний, який досягнув найвищих світових вершин завдячуючи своєму таланту і труду. Заради української сцени він пожертвував спокусливими пропозиціями з Великого театру (Москва), не емігрував за кордон, хоча йому й обіцяли фантастичні гонорари.

	Стара назва	Нова назва
4.	пров. Будьонного перший	пров. професора Голуба перший
5.	пров. Будьонного другий	пров. професора Голуба другий

Причина найменування старої назви. Будьонний С. М. – воєначальник СРСР. Один з перших маршалів Радянського Союзу.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Будьонного (Професора Голуба) до вул. Шкільна.

Обґрунтування нової назви. **Голуб Андрій Матвійович** (1918 – 1977) – хімік, доктор хімічних наук (1961), професор (1962).

Народився 19 листопада 1918 року в селі Заріччя (передмістя Білої Церкви). Видатний хімік, доктор хімічних наук (1961), професор (1962). Отримав Державну премію УРСР в галузі науки і техніки (1990, посмертно). Учасник Другої світової війни. Закінчив Київський університет (1942), де й працював з 1950 року: з 1959 – завідував кафедрою неорганічної хімії. Основні напрями наукової діяльності: дослідження комплексоутворення в неводних і змішаних розчинах та синтез нових координаційних сполук; синтез і фізико-хімічне дослідження жаростійких оксидних матеріалів для потреб нової техніки; переробка мінеральної сировини та утилізація відходів виробництва.

Розробляв українську хімічну термінологію, питання систематики і номенклатури в неорганічній хімії.

Помер у Києві 11 квітня 1977 року.

Примітка. **Будьонний Семен Михайлович**, маршал Радянського Союзу, організатор масових репресій серед військовиків 30-х рр. Учасник російсько-японської війни 1904 р. і Першої світової. Нагороджений 4 Георгіївськими хрестами і 4 медалями. У Червоній Армії з 1918 р., пройшов шлях від пом.комполку до командувача Першою кінною армією. Цінував особисту відданість собі. Відносини в армії будував, як у ватазі розбійників, де майбутній маршал був атаманом. Жорстокість кінармійців вражала навіть Сталіна, а Ленін не раз висловлював стурбованість повальним пияцтвом і розкладанням „легендарної”. У 1937 р. саме Будьонний, за погодженням зі Сталіним, звинуватив Тухачевського й інших воєначальників у державній зраді. У 1941-му як командувач військ Південно-Західного напрямку скандально провалився і був відсторонений. *(За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).*

6.	Стара назва вул. Баумана	Нова назва вул. Базарна
-----------	------------------------------------	-----------------------------------

Причина найменування старої назви. Бауман М.Е. – російський революціонер, діяч більшовицького крила РСДРП.

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Шолом-Алейхема до вул. Ярмаркова.

Обґрунтування нової назви. Торгова площа вже існує. Вулиця Базарна простягається в напрямку до місцевого базару.

Примітка. Історична назва – Торгова.

7.	Стара назва вул. Боженка	Нова назва вул. Остапа Вишні
-----------	------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Боженко В.Н. – польовий командир та військовий діяч часів війни 1917-1921. Брав активну участь у знищенні УНР.

Межі. Район Заріччя: від вул. Чапаєва (Степана Бандери) до р. Рось (тупикова).

Обґрунтування нової назви. Остап Вишня (Губенко Павло Михайлович) – український письменник, новеліст, класик сатиричної прози ХХ ст.

Народився 13 листопада 1889 на хуторі Чечва біля містечка Грунь Зіньківського повіту на Полтавщині в багатодітній (17 дітей) селянській сім'ї. Закінчив двокласну Заньковецьку школу і Київську військово-фельдшерську школу. Працював фельдшером у Київській залізничній лікарні. У 1917 вступив на історико-філологічний факультет Київського університету. У 1919 за підписом „Павло Грунський” опубліковано перший сатиричний твір (фейлетон) «Демократичні реформи Денікіна». Працював у «Селянській правді» та у журналі «Червоний перець». У 1921 р., вперше під підписом Остап Вишня було надруковано гумористичне оповідання «Чудака, їй-богу». Був одним з організаторів «Політфронту». У 1933 році О. Вишню заарештували і звинуватили у тероризмі і контрреволюційній діяльності де він перебував на засланні в Ухто-Печорському таборі у 1933–1943. У 1944 р., після заслання, виходить перший твір «Зенітка». Остап

Вишня працював у журналі «Перець». У 1955 році письменника було реабілітовано. 28 вересня 1956 року помер.

Примітка. Боженко Василь Назарович, із селян. Польовий командир.

До 20 років наймитував у рідному селі. Учасник російсько-японської війни, фельдфебель. 1907 р. засуджений на три роки за поширення листівок РСДРП в Одесі. 1915–1917 рр. – столяр мехмайстерень в Києві, керівник профспілки. Після Лютневої революції член Київської ради робітничих депутатів, у жовтні – командир загону Червоної гвардії, з яким утікає на Донбас, потім в „нейтральну зону”, де очолює батальйон, а невдовзі Таращанський полк т. зв. Червоної армії України, готується до нападу на Українську Державу. Після взяття Києва 5.02.1919 р. нагороджений „золотою зброєю”, призначений комбригом. „Іноді батько розправлявся зі злочинцями самостійно: бив терпляче ручкою нагана по голові. Після хвиливної вправи наганом череп не витримував, і чоловік падав мертвий. Важка рука була у батька”, - згадував член трибуналу (чекіст) бригади Кудрявцев. За його свідченням, червоноармійці бригади Боженка мало чим відрізнялися від бандитів, що стояли на інших ідеологічних позиціях: „Перший батальйон кинувся розбивати вагони, витягувати мануфактуру, вино, сірники, тютюн та інше добро. Я - до батька, умовив його припинити грабїж, а захоплені маршрути відправити самому Леніну в Москву від батька Боженка... Відтоді, Перший батальйон шукав нагоди розправитися зі мною”. За безглуздою версією, Боженка отруїли „петлюрівські лазутчики” (скоріше, свої). На виконання волі покійного поховати біля пам’ятника А. Пушкіну в Житомирі, для урочистості моменту зі склепу витягли спорожнену дорогу, унікальну труну з під мецената І. де Шодуара. За кілька днів Січові стрільці вибили з міста червоних і повернули барону його домовину, а труп комбрига зник. Є чутка, що його прив’язали до конячого хвоста і погнали тварину в поле. (За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).

8.	Стара назва вул. Варинського	Нова назва вул. Івана Сошенка
-----------	--	---

Причина найменування старої назви. Людвіг Варинський – один з головних діячів та ідеологів польського соціалістичного руху.

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Наливайка до вул. Гординського (Героїв Небесної Сотні).

Обґрунтування нової назви. Сошенко Іван Максимович (1807 –1876) – український маляр і педагог. Один із найближчих друзів Тараса Шевченка. Народився 2 червня 1807 р. у м. Богуславі Київської губернії в міщанській сім'ї. У дитинстві разом із батьками переїхав до м. Звенигородка (тепер Черкаської обл.). У 1832–1838 роках навчався у Петербурзькій академії мистецтв; з 1839 року – викладач малювання у Ніжинській, Немирівській (з 1846) і з 1856 р. у київських гімназіях. У травні 1861 р. брав участь у перевезенні праху Т. Шевченка з Санкт-Петербурга до Канева. Із збережених творів Сошенка відомі: «Портрет бабусі Чалого», «Жіночий портрет», «Хлопчики-рибалки», «Продаж сіна на Дніпрі» (1857). Помер від запалення легенів у м. Корсунь Канівського повіту під час подорожі до рідного міста.

Примітка. Історична назва – вул. Цвинтарна. Запропонована альтернативна назва Лютеранська – проігнорована.

9.	Стара назва вул. Ватутіна	Нова назва вул. Михайла Дорошенка
-----------	-------------------------------------	---

Причина найменування старої назви. Ватутін М. Ф. – радянський воєначальник, генерал армії (1943), Герой Радянського Союзу.

Межі. Житловий район "Залізничне селище": від вул. Калініна до струмка Сухоярський.

Обґрунтування нової назви. Михайло Дорошенко – український військовий діяч, з 1618 р. – козацький полковник, козацький гетьман (1622–1628, з перервами). За Дорошенка було реорганізовано реєстрове козацьке військо, створено

брестрових полків, у т. ч. Білоцерківський. Восени 1626 козацькі війська на чолі з Дорошенком розгромили значний загін кримсько-ногайської кінноти під Білою Церквою.

Примітка. Ватутін Микола Федорович, із селян, сталінський воєначальник, генерал армії (1943), Герой Радянського Союзу (1965). Служив заступником і начальником штабу КВО, тож мав бувати в Білій Церкві. З 1942 р. командував Воронежським, Південно-Західним, і Українським фронтами. За дослідженням історика В. Сергійчука, „кидав сотні людей беззбройними під німецькі танки, особливо на території України, і тільки завдяки „гарматному м’ясу” такі генерали, як Ватутін вигравали битви”. Виконуючи волю Сталіна до 7 листопада будь-що звільнити Київ, при переправі через Дніпро на Букринському плацдармі поклав понад 400 тис. вояків, у т. ч. щойно мобілізованих не обмундированих (“чорнофуфачників”). Оцінюючи цю „битву“ К. Рокосовський на військовій нараді сказав: „Це не війна, а геноцид народу”.

Ватутін потрапив у засідку вояків УПА й тяжко поранений помер у Києві, де й похований. (За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).

	Стара назва	Нова назва
10.	вул. Гординського	вул. Героїв Небесної Сотні

Причина найменування старої назви. Антон Гординський належав до грона більшовицьких діячів у Білій Церкві часів Української революції 1917–1921 років.

Межі. Житловий район "Центральний": від бульвару 50-річчя Перемоги (Олександрійський) до вул. Логінова.

Обґрунтування нової назви. На честь Небесної сотні, серед героїв якої є білоцерківці.

Небесна Сотня – прийнята в Україні збірна назва загиблих протестувальників, які мали безпосередній стосунок до ідеї та акції Євромайдану (Революції Гідності) у грудні 2013 – лютому 2014 року.

21 лютого 2014 року офіційна влада України юридично визнала жертвами загиблих мітингувальників Майдану. На той час їх налічувалося 98 осіб.

Примітка. Історична назва – вул. Базарна.

	Стара назва	Нова назва
11.	вул. Інтернаціональна перша	вул. Олега Ольжича

Причина найменування старої назви. Інтернаціоналізм – політичний рух, який виступає за розширення політичної, економічної та культурної співпраці між країнами для теоретичного блага всіх. Прикладами такої міжнародної співпраці є ООН, ЄС. Існують різні варіанти інтернаціоналізму: зокрема, пролетарський інтернаціоналізм у марксизмі означає солідарність пролетарів різних країн у боротьбі проти експлуататорів.

Межі. Житловий район "Залізничне селище": 9-та лінія, парні номери з правого боку від вул. Воеводіна, непарні – від вул. Інтернаціональна друга, 61 (Михайла Вербицького).

Обґрунтування нової назви. **Олег Ольжич** – український поет, археолог і політичний діяч. Син українського класика Олександра Олеся.

Справжнє прізвище – Олег Олександрович Кандиба. Народився 8 липня 1907 р. у Житомирі. Після поразки УНР разом з родиною залишив Україну. Навчався в Карловому університеті в Празі та Українському вільному університеті, працював у Гарвардському університеті (США). З часу виникнення ОУН стає одним з найактивніших її членів, згодом – заступником голови Проводу ОУН. Належав до кола поетів-«вісниківців» (Є. Маланюк, Л. Мосендз, Олена Теліга, Юрій Клен). Збірки поезій Олега Ольжича «Рінь» (1935), «Вежі» (1940), «Підзамчя» (1946) характеризуються досконалістю мистецької форми, посиленням історіософським началом. Після початку другої світової війни продовжував свою діяльність в Україні, а оскільки це викликало незадоволення німецьких окупаційних властей, то Олег Ольжич змушений був працювати в підпіллі.

Загинув у фашистському концтаборі Заксенгаузен 10 червня 1944 р.

12.	Стара назва вул. Інтернаціональна друга	Нова назва вул. Павла Чубинського
-----	--	--------------------------------------

Межі. Житловий район "Залізничне селище": від Сухого яру до вул. Інтернаціональна перша (Олега Ольжича).

Обґрунтування нової назви. **Павло Чубинський** (1839–1884) – український етнолог, фольклорист, поет, громадський діяч, автор слів Гімну України.

Народився 27 січня 1839 р. на хуторі Чубинський (нині – у межах м. Бориспіль, на вулиці Горянській, 14, Київська область). Початкову освіту одержав від матері та домашніх учителів. Після закінчення Другої київської гімназії вступає на юридичний факультет Петербурзького університету. 1861 року захищає в Петербурзі дисертацію «Нариси народних юридичних звичаїв і понять з цивільного права Малоросії» і здобуває науковий ступінь кандидата правознавства. Цього ж року повертається в Україну. Впродовж 1861–1862 років пише статті для першого українського суспільно-політичного, літературно-мистецького та науково-літературного щомісячного журналу «Основа». Тієї осені 1862 року Павло Чубинський пише вірш «Ще не вмерла Україна», що став національним гімном українського народу. 17 січня шеф жандармів князь Долгоруков дає розпорядження вислати Чубинського «за вредное влияние на умы простолудинов» (за українську діяльність) на проживання в Архангельську губернію під нагляд поліції, де він і провів 7 років свого життя.

У 1869 р. дістає дозвіл на повернення до України. Того ж року стає дійсним членом Перербурзького Географічного товариства та у травні 1870 року очолює етнографічно-статистичну експедицію в Південно-Західний край. Протягом двох років експедиція досліджувала Київську, Волинську, Подільську губернії України, частини Мінської, Гроднянської (Білорусія), Люблінської і Седловецької губерній (Польща) та Бессарабію, де компактно проживали українці.

У 1879 р. Чубинський тяжко захворів, його розбив параліч, і він до кінця життя був прикутий до ліжка.

Помер 17 січня 1884 р. Прощалися з Чубинським у Церква Різдва Христового. Похований у Борисполі на Книшовому кладовищі.

13.	Стара назва вул. Кірова	Нова назва вул. Симона Петлюри
-----	----------------------------	-----------------------------------

Причина найменування старої назви. Кіров С.М. – радянський державний і політичний діяч. Перший секретар Ленінградського міського комітету ВКП(б) і член Політбюро ЦК ВКП(б).

Межі. Від вул. Логінова паралельно вул. Першотравнева (тушикова).

Обґрунтування нової назви. **Симон Петлюра** (1879–1926) – український державний, військовий та політичний діяч, публіцист, літературний і театральний критик. Організатор українських збройних сил. Член ГС УЦР на посаді Генерального секретаря з військових справ. Головний отаман військ УНР (з листопада 1918 р.). Голова Директорії УНР (9 травня 1919 – 10 листопада 1920 р.). У листопаді 1918 р. перебував у Білій Церкві, готуючи і керуючи антигетьманським повстанням.

Народився Симон Петлюра у Полтаві 10 (22) травня 1879 р. У віці 13-ти років розпочав навчання – спочатку в церковнопарафіяльній школі, згодом у Полтавській духовній семінарії (1895–1901). У 1900 році вступив в революційну українську партію. З тих пір почалася його активна партійна діяльність. Трохи пізніше виступив одним із засновників, а потім і лідерів соціал-демократичної робітничої партії. Коли ж в 1917 році була проголошена УНР, недовго пропрацював в уряді на посаді військового секретаря. Від 28 червня по 31 грудня 1917 р. Симон Петлюра член Генерального секретаріату Української Центральної Ради на посаді Генерального секретаря з військових справ. З листопада 1918 року Симон Петлюра головний отаман військ УНР. У 1918 році, після державного перевороту Скоропадського, Симон Петлюра стала найяскравішим представником опозиції режиму диктатури. Після відновлення УНР управління було передане Винниченку. А в лютому 1919 року майже вся повнота влади перейшла до Петлюри. 9 травня 1919 р. – 10 листопада 1920 р. Симон Петлюра – голова Директорії УНР. За період правління Петлюри було зроблено кілька реформ, в основному військових. Він

сформував армію, яка виступала проти захоплення України Червоною Армією. Проводячи війну з Польщею, програв, після чого в 1920 р. емігрував з УНР. Потім з Польщі Петлюра переїхав до Угорщини, пізніше до Австрії, Швейцарії, Франції. У жовтні 1924 р. оселився в Парижі, де організував видання тижневика «Тризуб» і продовжував виконувати обов'язки голови Директорії УНР і Головного Отамана УНР.

У Парижі 25 травня 1926 р. Петлюра був убитий. Похований на цвинтарі Монпарнас у Парижі.

Примітка. Кіров Сергій Миронович, „любімець партії”, за словами Сталіна, насправді ж великий любитель жінок. Застрелений в потилицю з ревнощів 1.12.1934 року. Сталін використав це як привід до Великого терору, в котрому загинули останні конкуренти „вождя народів” і постраждали сотні тисяч „ворогів народу”. Так, жителька с. Озерна Тетяна Смоляна відбула 5 років ГУЛАГу за слова „убили цього, то другий буде”, перебрехані в доносі як „треба було ще десятох таких ідоляк убити, може стало б краще на світі жити”. Сам „Миронич” як 1-й секретар ленінградського обкому ВКП(б) входив до складу „трійки”, що розглядала справи „контрреволюціонерів” з правом винесення вищої міри покарання. На його совісті не одна тисяча життів. *(За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).*

14.	Стара назва вул. Калініна	Нова назва вул. Василя Симоненка
-----	------------------------------	-------------------------------------

Причина найменування старої назви. Калінін М.І. – політичний діяч комуністичної партії СРСР, голова ЦВК СРСР.

Межі. Житловий район "Залізничне селище": від вул. Київська до вул. Сквирське шосе.

Обґрунтування нової назви. **Василь Андрійович Симоненко** (1935–1963) – український поет і журналіст, шестидесятник.

Народився 8 січня 1935 р. в селищі Біївці Лубенського району на Полтавщині. У 1952 р. закінчив середню школу в Тарандинцях і вступив на факультет журналістики Київського університету. Працював у «Черкаській правді», «Молоді Черкащини»,

«Робітничій газеті». Писати вірші почав ще в студентські роки, але в умовах прискіпливої радянської цензури друкувався неохоче. Перша збірка «Тиша і грім», що вийшла 1962 р., була впливом серця чистого і довірливого юнака, захопленого повіями «хрущовської відлиги». Поет працює в комісії, що займалася розслідуванням масових розстрілів у катівнях НКВС. Потрапляє під нагляд КДБ. Улітку 1962 р. міліціонери заарештували та жорстоко побили його. Відмовлялися друкувати твори, друзі відвернулися. Восени 1962 р. починає щоденник «Окрайці думок». У 1963 вийшла казка «Цар Плаксій та Лоскотон». На початку вересня 1963р. ліг у лікарню, оскільки після побиття його мучили болі, було діагностовано рак нирок. Помер він 14 грудня 1963 р. Поет прожив лише 28 років. З великими труднощами друзям В. Симоненка вдалося надрукувати його твори: 1964 р. – «Земне тяжіння», 1965 р. – збірку новел «Вино з троянд», 1966 р. – «Поезії», 1981 р. – «Лебеді материнства».

Примітка. Калінін Михайло Іванович, „всесоюзний староста“, один з організаторів політичного терору 1920-1930-х років, зокрема першого голодомору в Україні. 1920 р. був з агітпоїздом у Білій Церкві, повчав селян, як організовувати сівбу. К. був офіційною вівіскою режиму (вручав нагороди, вітав тощо), прикриваючи собою диктатуру Сталіна. Законодавчо санкціонував масові репресії, підписував вироки. На численні скарги в'язнів ГУЛАГу не реагував, не спромігся захистити від свавілля НКВС навіть власну дружину. *(За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).*

	Стара назва	Нова назва
15.	бульвар Комсомольський	бульвар Княгині Ольги

Причина найменування старої назви. Назва означає приналежність до комсомолу (Всесоюзний лєнінський комуністичний союз молоді – політична молодіжна організація в СРСР).

Межі. Житловий район "Роток": бульвар між мікрорайоном № 3 та мікрорайоном № 4.

Обґрунтування нової назви. Ольга (бл. 902–969) – дружина князя Ігоря, київська княгиня, канонізована Православною Церквою.

16.	Стара назва вул. Комсомольська	Нова назва вул. Героїв Крут
------------	--	---------------------------------------

Межі. Житловий район "Роток": мікрорайон № 4, від бульвару Комсомольський (б-р. Княгині Ольги) до вул. Рибна.

17.	Стара назва пров. Комсомольський перший	Нова назва пров. Героїв Крут перший
------------	---	---

Межі. Житловий район "Роток": мікрорайон № 3, два будинки (колишній дитсадок та житловий будинок).

18.	Стара назва пров. Комсомольський другий	Нова назва пров. Героїв Крут другий
------------	---	---

Межі. Житловий район "Роток": мікрорайон № 4, в реєстр не внесений.

Обґрунтування нової назви. **Бій під Крутами** – бій, що відбувся 16 (29) січня 1918 року біля залізничної станції Крути поблизу селища Крути, та села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний схід від Києва, 18 км на схід від Ніжина.

Цей бій тривав 5 годин між 4-тисячним підрозділом російської Червоної гвардії під проводом есера Михайла Муравйова та загоном із київських курсантів і козаків «Вільного козацтва», що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків.

У бою під Крутами оборонці української державності призупинили наступ противника і здійснили організований відступ, руйнуючи за собою колії і мости. Російське радянське військо втратило боєздатність на чотири дні. Поновити наступ на Київ війську Муравйова прийшлося не так залізничним шляхом, як на реквізованих селянських возах, запряжених кінями, по розмоклій дорозі.

Ця затримка ворога дала змогу українській делегації укласти Брест-Литовський мирний договір, який врятував молоду українську державність.

Сучасників особливо вразило поховання 27 юнаків, які потрапили після бою в полон до більшовиків і були ними страчені. На похороні в Києві біля Аскольдової могили голова Української Центральної Ради Михайло Грушевський назвав юнаків, які загинули в нерівній боротьбі, героями, а поет Павло Тичина присвятив героїчному вчинкові вірш «Пам'яті тридцяти».

Десятиріччями історія бою або замовчувалася, або обростала міфами і вигадками, як у зарубіжній, так і у вітчизняній історіографії. 2006 року на місці бою встановлено пам'ятник.

19.	Стара назва вул. Котовського	Нова назва пров. Клінічний
-----	---------------------------------	-------------------------------

Причина найменування старої назви. Котовський Г. І.– радянський військовий та політичний діяч, командир червоноармійських загонів та з'єднань у період Громадянської війни (1918–1922).

Межі. Житловий район "Олександрія": не внесена до реєстру.

Обґрунтування нової назви. Від старої назви вулиці.

Примітка. Котовський Григорій Іванович зробив кар'єру від кримінального злочинця до члена Союзного, Українського й Молдавського Центрального Виконавчого Комітету СРСР. Член Реввійськради СРСР. 20-літнім був засуджений за фінансові операції. З початком російсько-японської війни 1904 р. ухилився від мобілізації, пішов у підпілля, очолив есерівську банду, що займалася грабежами. У 1907 р. одержав 12 років каторги, по шести роках відбуття якої убив двох конвоїрів і втік. Очолив банду в Бессарабії, мешкав у найдорожчих готелях Одеси. 1916 р. засуджений до страти, якимось чином уникнув її та, навіть, як умовно звільнений був скерований на Румунський фронт. У березні 1918 р. приєднався до більшовиків. З 1920 р. член

РКП(б), призначений командувачем кавалерійської дивізії, у вересні розбитої загоном Чорних запорожців армії УНР під Галузинцями. 1921 р. командував кавалерійськими частинами, що придушували селянські повстання в Україні. Брав участь в українсько-польсько-російській війні, в ході якої до „котовців” пристала сотня потіївських селян, що прославилися „голою атакою” нечисленного польського бекету в Малій Вільшанці (на честь чого в цьому селі споруджено стелу). Якийсь час штаб бригади стояв у Білій Церкві, про що свідчить меморіальна дошка на будинку на вул. Шолом-Алейхема.

Бранців, що зверталися до нього українською мовою, Котовський відправляв на розстріл, кажучи: „Там тебе поймають”. Особливою жорстокістю відзначився стратою 359 вояків армії УНР – учасників 2-го Зимового походу, 17 листопада 1921 року, розстрілявши їх за відмову перейти на службу до червоних. Серед них, що стали перед кулеметом зі співом „Ще не вмерла Україна...”, було й семеро білоцерківців. Убитий у радгоспі Чабанка під Одесою. (За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).

20.	Стара назва вул. Колгоспна	Нова назва вул. Селянська
-----	-------------------------------	------------------------------

Причина найменування старої назви. Колгосп – форма сільськогосподарського підприємства на території колишнього СРСР.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Таращанська до вул. Дружби.

21.	Стара назва пров. Колгоспний	Нова назва пров. Селянський
-----	---------------------------------	--------------------------------

Межі. Житловий район "Заріччя": праворуч від вул. Колгоспна (вул. Селянська).

Обґрунтування нової назви. Повернення історичної назви.

22.	Стара назва вул. Олега Кошового	Нова назва вул. Ігоря Сікорського
-----	------------------------------------	--------------------------------------

Причина найменування старої назви. Олег Кошовий – учасник, один з організаторів підпільної антифашистської комсомольської організації «Молода гвардія», що діяла в 1942–1943 роках в окупованому гітлерівськими військами місті Краснодарі Ворошиловградської області Української РСР під час Великої Вітчизняної війни.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. друга Піщана ліворуч (після вул. Докучаєва) до вул. перша Піщана.

Обґрунтування нової назви. Ігор Іванович Сікорський – російський і американський авіаконструктор, вчений, винахідник гелікоптера, народився 25 травня 1889 р. в Києві і став п'ятою дитиною в сім'ї доктора медицини. Почав навчання в 1-й Київській гімназії. З 1903 по 1906 рік навчався в Петербурзькому морському училищі. У 1907 році вступив до Київського політехнічного інституту. Першу свою модель вертольота він побудував ще в 19 років. У 1908–1912 роках побудував у Києві 6 моделей літаків та гелікоптер. В 1911 році на своєму літаку С-5 здав іспит на звання пілота. Встановив 4 всеросійські рекорди, здійснював показові польоти. 29 грудня 1911 р. на літаку власної конструкції С-6 встановив світовий рекорд швидкості польоту з двома пасажирами – 111 км/год. З 1912 по 1917 рік працював головним конструктором у відділі Російсько-Балтійського вагонного заводу в Санкт-Петербурзі. У 1912–1914 роках створив у Петербурзі літаки «Гранд» (Російський витязь), «Ілля Муромець», які поклали початок багатомоторній авіації. 18 лютого 1918 року Сікорський виїхав з Росії спочатку в Лондон, а потім у Париж. У березні 1919 року Сікорський емігрував у США, оселився в районі Нью-Йорка, спочатку заробляючи викладанням математики. У 1923 році він заснував авіаційну фірму «Sikorsky Aero Engineering Corporation», де зайняв посаду президента. Помер вчений 26 жовтня 1972 року в Істоні, штат Коннектикут. Показові польоти літаків Сікорського відбувалися в Білій Церкві.

23.	Стара назва вул. Міліцейська	Нова назва вул. Преображенська
------------	--	--

Причина найменування старої назви. На вулиці розташовано міліцейські установи.

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Ярослава Мудрого до вул. Гагаріна.

Обґрунтування нової назви. Від розташованого поруч храму Преображення Господня (Спаса)

Примітка. Історична назва – Грязна (Брудна) друга.

24.	Стара назва вул. Осводівська	Нова назва вул. Максима Залізняка
------------	--	---

Причина найменування старої назви. ОСВОД – (абревіатура від «Общество спасення на водах») – радянська масова добровільна громадська організація, що мала на меті охорону життя і здоров'я людей на водоймах; допомогу рятувальним службам; упорядкування використання маломірних суден судноводіями-любителями.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Примакова (Євгена Деслава) праворуч до р. Рось паралельно вул. Дружба.

25.	Стара назва пров. Осводівський	Нова назва пров. Максима Залізняка
------------	--	--

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Осводівська (Максима Залізняка) до р. Рось.

Обґрунтування нової назви. **Максим Ієвлевич Залізник** – керівник гайдамацького повстання Коліївщини (1768–1769 рр.), козацький отаман. Народився бл.1740 року у селі Івківці на Чигиринщині, а за деякими даними в с. Медведівка. З 13-ти років, після смерті батька, пішов на Запорозьку Січ, де був приписаний до Тимошівського куреня. З 1762 року працював на рибних промислах на Дніпрі. В 1767 році став послушником Мотронинського монастиря, що на Черкащині. Залізник мав розвинену політичну самосвідомість і загострене почуття

соціальної справедливості. Його не залишили байдужим різке посилення релігійних переслідувань православного населення, репресії та загострення соціальної обстановки на Правобережній Україні. Коли спалахнуло народне повстання його очолив колишній запорізький козак та монастирський послушник Максим Залізняк. Оскільки більшість повстанців були озброєні тільки холодною зброєю і часто загостреними кілками, повстання гайдамаків на дніпровському правобережжі отримало в історії назву Коліївщина.

Для придушення повстання та арешту Залізняка було послано військо на чолі з полковником Гур'євим. 27 червня в Умані росіяни оточили табір гайдамаків, у якому на той час перебувало близько тисячі вояків. Вважаючи російське військо своїм союзником, вони не чинили опору під час арешту. 8 липня 1768 р. Максима Залізняка разом із 73 гайдамаками, які вважалися царськими підданими, було ув'язнено в Києво-Печерській фортеці. Наприкінці липня їх засудили до побиття батогами, таврування, виривання ніздрів і довічного заслання до Нерчинських копалень. 1 листопада 1768 року дорогою до Білгороду Залізняк разом з майже півсотнею ув'язнених роззброїли конвой і втекли, однак невдовзі були спіймані і відправлені на каторгу, де, ймовірно, і помер видатний ватажок.

Примітка. Пропозиція назвати вулицю Покровською від храму, що в XVIII–XIXст. стояв на цій вулиці і підтриману багатьма мешканцями вулиці – проігноровано.

26.	Стара назва вул. Піонерська	Нова назва вул. Петра Лебединцева
-----	--------------------------------	--------------------------------------

Причина найменування старої назви. Піонерський рух (піонерія) – рух дитячих комуністичних організацій в СРСР та інших країнах.

Межі. Житловий район "Центральний": початок від вул. Гагаріна ліворуч між 5-м та 7-м будинками після перехрестя з вул. Шевченка до вул. Нечуй-Левицького.

Примітки. Історичні назви вулиці – вул. Колодязна друга, Церковний провулок.

27.	Стара назва пров. Піонерський	Нова назва пров. Петра Лебединцева
------------	---	--

Межі. Житловий район "Центральний": праворуч від вул. Голубина (після перехрестя з вул. Шевченка)

Примітки. Історичні назви провулку – вул. Колодязна перша, Провальна.

Обґрунтування нової назви. **Петро Лебединцев** (1819–1896), церковний діяч, педагог, історик. У 1851–1860 рр. – настоятель Преображенської церкви, законовчитель в Білоцерківській гімназії, займався просвітницькою діяльністю, автор перших публікацій про історію Білої Церкви, засновник перших у ХІХ ст. початкових шкіл у Білій Церкві. Відновив церкву Св. Миколая.

28.	Стара назва тупик Піонерський	Нова назва вул. Комендантська
------------	---	---

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Гординського (Героїв Небесної Сотні) ліворуч після перехрестя з вул. Спартаківська.

Примітки. Історична назва тупику – частина вул. Грязна (Брудна) перша.

Обґрунтування нової назви вулиці. Від розташування тут військової комендатури.

29.	Стара назва вул. Пархоменка	Нова назва вул. Гетьмана Пилипа Орлика
------------	---------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Пархоменко О. Я. – учасник Громадянської війни, червоний командир. В 1917 році брав участь у встановленні радянської влади в Донбасі.

Межі. Житловий район "Заріччя": від пров. Новосельський до вул. перша Піщана.

Обґрунтування нової назви: **Орлик Пилип Степанович** (1672–1742) – український політичний, державний і військовий діяч, гетьман Війська Запорізького у вигнанні (1710–1742), поет, публіцист.

Народився 11 (21) жовтня 1672 у Косуті (Білорусь). Навчався у єзуїтському колегіумі у Вільні, а також у Києво-Могилянській колегії, яку закінчив у 1694 році. Навчався відмінно, проявив талант ораторства і поезії, цікавився філософією і літературою, добре володів українською, польською, церковнослов'янською, болгарською, італійською та іншими мовами. У 1698 р. він стає кафедральним писарем Київської митрополії, 1700 р. – писарем Генеральної військової канцелярії, 1706 р. – генеральним писарем. Входив до найближчого оточення Івана Мазепи. У квітні 1710 р. був обраний гетьманом Війська Запорозького замість померлого Мазепи. Намагаючись завоювати собі підтримку, склав (за іншими джерелами, – схвалив) *«Пакти й Конституції прав і вольностей Війська Запорізького»*, уклав зі старшиною та запорожцями угоду – документ, який пізніше дістав назву Конституція Пилипа Орлика – так звана «Бендерська конституція», яку інколи вважають першою українською Конституцією, а також однією із перших конституцій у Європі. Нею він зобов'язався обмежити гетьманські прерогативи, зменшити соціальну експлуатацію, зберегти особливий статус запорожців і боротися за політичне й церковне відокремлення України від Московії. У 1712 р. звертається з відкритим маніфестом до європейських володарів, пишучи, що «козацька нація, що стогне під тиранським ярмом Москви, прагне лише того, щоб домогтися своєї волі». Після свого обрання здійснив похід на Правобережжя, зробив невдалу спробу оволодіти Білою Церквою. У 1714 р. залишає Бендери, де на той час мешкав, й перебирається до Швеції, але смерть його чільного союзника – Карла XII в 1718 р. – змушує шукати сприяння інших держав. Останні роки свого життя наполегливо працював над витворенням широкої антиросійської коаліції. Помер 24 травня 1742 року у Яссах.

30.	Стара назва вул. Примакова	Нова назва вул. Євгена Деслава
-----	--------------------------------------	--

Причина найменування старої навзи. Примаков В.М. – радянський воєначальник, в Громадянську війну – командир Червоного козацтва.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Дружба до вул. Чапаєва (вул. Степана Бандери).

Обґрунтування нової назви. **Євген Деслав** (Євген Антонович Слабченко – французький та іспанський кінорежисер українського походження, активний діяч українського емігрантського руху, засновник українського скаутського руху на Наддніпрянщині.

Народився 8 грудня 1899 р. в селі Таганча на Черкащині. Закінчив гімназію у Білій Церкві, де в травні 1917 року виступив організатором одної з перших скаутських дружин у Наддніпрянській Україні (доти був інструктором в російському скаутському гуртку). 1918 року пише підручник «Український Скаутинг», організовує першу дружину скаутів у Києві. З 1918 року скаутські гуртки, які за розпорядженням гетьмана Скоропадського було запроваджено при кожній школі, спиралися на статут Білоцерківського бой-скаутського куреня, розроблений Слабченком.

З серпня 1918 р. Слабченко служить в Головному штабі Окремого корпусу Січових стрільців у Фастові вартовим старшиною. В листопаді 1918 року Слабченко бере участь у повстанні Окремого корпусу Січових стрільців проти влади гетьмана Скоропадського. В січні 1919 року був призначений Директорією до складу Української дипломатичної місії до США, а в 1920 році – українським дипломатичним кур'єром у Європі, де й залишився в еміграції після розформування дипмісій УНР.

Працював у галузі кіножурналістики (виступав у 1925–1933 роках на сторінках журналу «Кіно»), заснував у Парижі

товариство «Друзі українського кіно» (фр. *Les amis du cinema ukrainien*), що сприяло пропаганді українських фільмів за кордоном. Помер 10 вересня 1966 у Ніцці.

Примітка. Примаков (справжнє прізвище Примак) Віталій Маркович. У грудні 1917 р. сформував загони „Червоне козацтво”, які стали у складі муравйовської групи, що залила Київ кров’ю у лютому 1918 р. (близько 5000 розстріляних). Воював проти УНР. У 1920-х роках – військовий радник та аташе, зокрема, в Китаї. У 1931 р. курсант академії генштабу Німеччини. Командував корпусом, був заступником командувачів військових округів. 1937 р. розстріляний як „ворог народу” разом з Тухачевським. (За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).

31.	Стара назва вул. Радгоспа	Нова назва вул. Узинська
------------	-------------------------------------	------------------------------------

Причина найменування старої назви. Радгосп (скор. від „радянське господарство“; рос. совхоз) – державне сільськогосподарське підприємство.

Межі. Житловий масив Леваневського: праворуч від вул. Леваневського після перехрестя з вул. Радгоспа друга (Кагарлицька).

Обґрунтування нової назви. Від м. Узин Білоцерківського району Київської області.

32.	Стара назва вул. Радгоспа перша	Нова назва вул. Кирила Стеценка
------------	---	---

Межі. Житловий масив Леваневського: праворуч від вул. Леваневського після перехрестя з вул. Заводська.

Обґрунтування нової назви. Кирило Стеценко (1882–1922), видатний український композитор, хоровий диригент, педагог. Народився у Квітках Корсунь-Шевченківського району Черкаської області, в багатодітній родині іконописця.

Від батька Кирилу передалися здібності художника, а від матері – любов до музики.

У 1892 році вступив до бурси при Софіївському соборі та до художньої школи М. І. Мурашка. Від 1897-го Кирило навчається в КДА та працює помічником регента Михайлівського монастиря І. Аполлонова. 1899-му Кирило Григорович знайомиться з Миколою Лисенком та подорожує по Україні з його капелою як учасник хору та помічник диригента. Після закінчення академії у 1903 р. композитор працює вчителем музики і співу в Київській церковно-учительській школі. В 1907 р. Стеценка було заарештовано за участь у підпільній громадській діяльності. За сприяння друзів він переїздить до Білої Церкви, де працює вчителем співу в місцевій гімназії (1908–1909). Своєю творчістю й діяльністю Стеценко був продовжувачем національного напрямку української музики, започаткованого Миколою Лисенком. Він віддавав перевагу хоровим, вокально-інструментальним, оперним жанрам, музиці до театральних вистав і обробкам народних пісень.

33.	Стара назва вул. Радгоспна друга	Нова назва вул. Кагарлицька
------------	--	---------------------------------------

Межі. Житловий масив Леваневського: від шляхопроводу на масив Леваневського до пров. Леваневського вздовж залізниці.

Обґрунтування нової назви. **Кагарлик** – місто у Київській області, адміністративний центр Кагарлицького району.

Примітка. Назва пов'язана з напрямком вулиці.

34.	Стара назва вул. Свердлова	Нова назва вул. Павла Поповича
------------	--------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Свердлов Я.М. – російський радянський політичний і державний діяч, революціонер єврейського походження. Більшовик, член ЦК РСДРП(б), РКП(б). Голова ВЦВК у листопаді 1917 р. – березні 1919 р.

Межі. Житловий район "Залізничне селище": ліворуч від вул. Толстого (після пров. Толстого).

Обґрунтування нової назви. **Попович Павло** (1930–2009) – радянський льотчик-космонавт № 4, перший космонавт-українець, генерал-майор авіації (1976), кандидат технічних

наук (1977). Народився 5.10.1930 р. в Узині Київської обл. Двічі Герой Радянського Союзу, кавалер двох орденів Леніна, ордена Червоної Зірки, багатьох медалей. Герой Праці Соціалістичної Республіки В'єтнам. Депутат Верховної Ради Української РСР 6-11 скликань. закінчив ремісниче училище у Білій Церкві, Магнітогорський індустріальний технікум трудових резервів, аероклуб, а в 1954 році – Качинське авіаучилище льотчиків. У 1960 р. зарахований до загону космонавтів. 12–15 серпня 1962 року – перший політ у космос на кораблі „Восток-4”. У 1968 році закінчив Військово-повітряну академію ім. Жуковського. 3–19 липня 1974 року – другий космічний політ, командир корабля „Союз-14” та орбітальної станції „Салют-3”.

35.	Стара назва вул. Сломчинського	Нова назва вул. Вячеслава Чорновола
-----	-----------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Сломчинський П.П. — більшовицький політичний і державний діяч. Один із засновників більшовицького підпілля у Білій Церкві. Брав участь у революційному русі, підтримав Жовтневий переворот.

Межі. Житловий район "ДНС": від бульвару 50-річчя Перемоги (Олександрійський) до вул. Сквирське шосе.

Обґрунтування нової назви. **Чорновіл Вячеслав** (1937–1999) – український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР, провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х – 90-х років; Герой України (2000, посмертно).

Вячеслав Максимович Чорновіл народився 24 грудня 1937 року в селі Єрки Звенигородського району Київської області в родині сільських учителів. У 1946 році разом з сім'єю переїхав до села Вільховець. Закінчив школу в 1955 році і вступив на філологічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

У 1958 році у нього з'явилися перші проблеми в зв'язку з його політичними поглядами, і він був змушений виїхати на рік у Жданів (нині Маріуполь) на будівництво домни. У 1960 році

закінчив з відзнакою університет і захистив дипломну роботу «Публіцистика Бориса Грінченка».

З липня 1960 по травень 1963 року працював на Львівській телевізійній студії.

У листопаді 1967 року був вперше засуджений на шість років колонії суворого режиму. Причиною стала його книга про шестидесятників "Лихо з розуму". З 1970 року видавав підпільний журнал «Український вісник», за що в 1972 році був засуджений вдруге – отримав шість років ув'язнення в колонії суворого режиму і три роки заслання. Покарання відбував у Мордовії та Якутії. У 1978 році вийшов на свободу.

22 травня 1979 р. став членом Української Гельсінської групи.

У травні 1980 року втретє був заарештований і засланий на п'ять років до Якутії. Проте, вже в 1983 році Чорновіл вийшов на волю, хоч і без права виїзду в Україну, куди він повернувся лише в 1985 році.

У 1988 році Чорновола намагалися позбавити радянського громадянства, однак він закликав всі країни світу не приймати його. У тому ж році разом з іншими дисидентами створив Український Гельсінський союз – це була перша спроба політичної опозиції радянському уряду.

8–10 вересня 1989 року за участю Чорновола був створений «Народний рух України за перебудову» (згодом – Народний рух України). Тричі обраним народний депутатом України.

З 1995 року до самої смерті був членом української делегації в Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЄ).

25 березня 1999 року Вячеслав Максимович Чорновіл загинув за нез'ясованих обставин в автокатастрофі на шосе під Борисполем.

36.	Стара назва вул. Славина	Нова назва вул. Василя Стуса
------------	------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Славін Й. Є. – радянський військовий діяч і політпрацівник, армійський комісар 2-го рангу.

Межі. Житловий район "ДНС": від бульвару 50-річчя Перемоги (Олександрійський) до р. Рось.

Обґрунтування нової назви. **Стус Василь** (1938–1985) – український поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник. Один із найактивніших представників українського культурного руху шестидесятників. Лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка (1990), Герой України (2005, посмертно).

Народився 6 січня 1938 р. в хліборобській родині в с. Рахнівці на Вінниччині. Після закінчення школи навчався в Донецькому педінституті. Далі вчителював, служив в армії, працював у газеті. У 1959 р. у «Літературній газеті» з’явилися перші вірші поета. З 1961 р. викладав українську мову та літературу в 23-й Горлівській школі. У 1963 р. вступає до аспірантури Інституту літератури ім. Шевченка в Києві. Бере участь у роботі Клубу творчої молоді. За участь у протесті на прем’єрі фільму «Тіні забутих предків» виключили з аспірантури. Відтоді на батьківщині не надрукували жодного його рядка. У 1970 р. на похороні Алли Горської звинуватив владу у її вбивстві. У Брюсселі виходить його перша книжка «Зимові дерева». У 1972 р. разом з іншими українськими поетам його було заарештовано й засуджено. Ув’язнення відбував у Мордовії. Після завершення основного терміну його відправили у заслання. В ув’язненні всі його вірші знищували. Після повернення відмовився від радянського громадянства. Його здоров’я було підірвано, він працював звичайним робітником на заводі. У 1979 р. повертається та працює у Києві. У 1980 р. знову був засуджений до 10 років ув’язнення та 5 років заслання. 28 серпня 1985 р. його відправили у карцер, де він оголосив голодування. У ніч із 3 на 4 вересня 1985 р. помер.

37.	Стара назва вул. Стаханівська	Нова назва вул. Січових стрільців
-----	---	---

Причина найменування старої назви. Стаханівський рух – масовий рух послідовників О. Г. Стаханова в СРСР, новаторів соціалістичного виробництва – робітників, колгоспників, інженерно-технічних працівників, які багаторазово перевищували встановлені норми виробництва.

Межі. Житловий район "Заріччя": від вул. Заярська паралельно р. Рось та вул. Тімірязєва (Тарашанський масив).

Обґрунтування нової назви. **Січові стрільці** – назва військових підрозділів Наддніпрянської Армії УНР, сформованих у 1917–1919 роках початково з військовополонених австро-угорців українського походження.

38.	Стара назва пров. Стаханівський перший	Нова назва пров. Січових стрільців перший
------------	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя", ліворуч від вул. Стаханівська (вул. Січових стрільців) після перехрестя з вул. Лугова до р. Рось.

39.	Стара назва пров. Стаханівський другий	Нова назва пров. Січових стрільців другий
------------	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя": ліворуч від вул. Стаханівська (вул. Січових стрільців) після перехрестя з пров. перший Стаханівський (Січових стрільців перший) до р. Рось.

40.	Стара назва пров. Стаханівський третій	Нова назва пров. Січових стрільців третій
------------	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя": ліворуч від вул. Стаханівська (Січових стрільців).

41.	Стара назва вул. Фадєєва	Нова назва вул. Луки Долинського
------------	------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Фадєєв О. О. – російський письменник і громадський діяч. Бригадний комісар (полковник). Член РКП (б) з 1918. 1939 року Фадєєв став членом ЦК ВКП (б).

Межі. Житловий район "Глиняна": від вул. Глиняна до вул. Петра Запорожця (Івана Кожедуба).

Обґрунтування нової назви. Долинський Лука (1745–1824) – український живописець, портретист, іконописець та монументаліст. Представник пізнього українського бароко, рококо та класицизму. Народився у Білій Церкві.

Навчався в Києві в духовній академії. Талант молодого художника привернув увагу київського греко-католицького (унійного) митрополита Пилипа Володковича (1762–1778), з ним Лука Долинський прибув 1770 р. до Львова. У 1768–1771 р. був писарем собору Святого Юра у Львові. З 1775 по 1777 рр. навчався у Віденській Академії Мистецтв. Після повернення до Львова йому було доручено оздоблення собору Св. Юра, яке він завершив приблизно 1785 р. Через 2 роки виконану роботу особисто оцінив син австрійської імператриці Марії-Терезії імператор Йозеф II (1765–1790), як нагороду він подарував Луці Долинському перстень з власної руки.

Створив сотні робіт, багато з яких до нас не дійшли. Майстер працював переважно у Львові, роботи були у храмах с. Вороблєвичі (Дрогобицький район), с. Мшана (Городецький район), Жовкві, Підкамені (тепер Бродівський район).

Помер у Львові у власному будинку (на нинішній вул. Городецькій) 10 березня 1824 р. у віці 80-ти років. Похований на Личаківському кладовищі (надгробок не зберігся).

42.	Стара назва пров. Фадєєва	Нова назва пров. Луки Долинського
------------	-------------------------------------	---

Межі. Житловий район "Глиняна", від вул. Глиняна до вул. Фадєєва (Луки Долинського).

Примітка. **Фадєєв Олександр Олександрович**, російський письменник, член ЦК ВКП(б), учасник громадянської війни на Далекому Сході 1918–1920 рр. Його одіозний роман „Молода гвардія” на підставі сфальсифікованих фактів і подій спричинив трагедію десятків людей і родин. Наклепницьке звинувачення їх у зраді й співпраці з гестапо призвело до засудження невинних людей на десятиліття ГУЛАГу й поразки в правах. Так, через створені ним пропагандистські кліше про підступних юд-зрадників ще й досі не припиняється обструкція навіть

реабілітованих у судовому порядку ще до розпаду СРСР. Насамперед, організатора й незмінного керівника підпільної організації Віктора Туркенича, Серафими Полянської, Зінаїди Вірикової та Ольги Лядської (Бондаренко), хоч дві останні сном-духом не знали про підпілля. О. Лядська витримала три роки допитів у Лефортовому, зокрема за участю самого О. Фадєєва, і головним доказом її провини був роман. Захворівши на туберкульоз, вона підписала „зінання”, чим врятувала своє життя. Брала активну участь у Кінгірському повстанні в’язнів. Бона та Вірикова не раз просили автора змінити прізвища чи сюжет про їхню нібито зрадницьку діяльність, але відповіді не одержали.

У романі також введений негативний образ націоналіста-провокатора – наклеп на провідника похідної групи ОУН, що діяла на Донбасі, Євгена Стахіва, який спростував наклеп у своїй книзі, видрукуваній в Україні в 1990-х роках. Фадєєв створив комуністичний міф, який широко використовувався радянською пропагандою і який намагається реанімувати п’ята колона. У 2006 році, за наполягання Луганської облради роман перевиданий українською мовою для поширення в західних областях. *(За матеріалами В. Іванціва «Громадська думка», 2016 р.).*

43.	Стара назва вул. Фурманова	Нова назва вул. Григорія Сковороди
-----	-------------------------------	---------------------------------------

Причина найменування. старої назви: Фурманов Д.А. – радянський письменник-прозаїк, революціонер, військовий і політичний діяч, член РКП(б).

Межі. Житловий район "Заріччя": праворуч від вул. Чапаєва (Степана Бандери) після вул. Боженка (Остапа Вишні) до вул. Нестерова.

Обґрунтування нової назви. Сковорода Григорій (1722–1794) – український просвітитель-гуманіст, філософ, поет, педагог.

Народився 3 грудня 1722 року в селі Чорнухах на Полтавщині. Початкову освіту здобув в сільській школі, навчався у

дяка-скрипаля на привілейованому становищі, співав у церкві. З 1738 році почав навчання у Києво-Могилянській академії. З 1742 по 1744 рік жив у Петербурзі, був співаком придворної капели, створював музику на власні вірші. У 1750 році у складі російської місії Сковорода виїжджав за кордон і три роки мандрував Угорщиною, Словаччиною, Польщею, відвідав Братиславу, Відень, Будапешт; бував в університетах, слухав лекції знаменитих професорів, працював у бібліотеках, студював філософські праці й, володіючи багатьма мовами, дискутував із ученими різних країн.

У 1753 році повернувся в Україну, викладав поезику в Переяславському колегіумі. Писав байки, викладав стародавні мови. 1754–1759-х роках жив у селі Коврай на Переяславщині, працюючи домашнім учителем у поміщика Степана Томари. З 1769 року Сковорода вів мандрівне життя, не спокушаючись різноманітними посадами й чинами. Ходив філософ завжди в звичайній свиті. Крім книг, рукописів, сопілки в полотняній торбі та палиці, нічого більше не мав, навіть не прагнув мати власної хати і взагалі постійної домівки.

У 71 рік поет пішки пройшов триста верств аж до Орловщини, де жив його учень і приятель Михайло Ковалинський, щоб передати йому рукописи своїх творів. А повернувшись, зупинився в селі Іванівці, був веселий, балакучий, згодом вийшов у сад і край дороги став копати яму. «Що це ви робите, Григорію?» – запитали здивовано друзі. «Та копаю собі могилу, бо прийшов мій час».

Помер 9 листопада 1794 року в селі Пан-Іванівка (зараз Сковородинівка) Золочівського району Харківської області.

Примітка. **Фурманов Дмитро Андрійович**, російський письменник, учасник Жовтневого перевороту й Громадянської війни в Росії, доволі високопоставлений партійний функціонер. Основний доробок – публіцистика. За методом соцреалізму (видавати бажане за дійсне) призводив до спотворення дійсності й особистостей. До Білої Церкви жодного стосунку не мав. *(За матеріалами» В. Іванціва. «Громадська думка, 2016 р.).*

44.	Стара назва вул. Чапаєва	Нова назва вул. Степана Бандери
-----	-----------------------------	------------------------------------

Причина найменування старої назви. Чапаєв В.І. – військовий діяч Російської імперії та більшовицької Росії, командир 25-ї стрілецької дивізії Червоної Армії, учасник Першої світової та Громадянської воєн.

Межі. Житловий район "Заріччя": від перехрестя вул. Ставищенська і вул. Будьонного (Професора Голуба) паралельно р. Рось до вулиць Новосельська та Залузька.

Обґрунтування нової назви. **Степан Бандера** (1909–1959) – український політичний діяч, один із чільних ідеологів і теоретиків українського націоналістичного руху ХХ століття, після розколу Організації українських націоналістів – голова Проводу ОУН-Б.

Народився Степан Андрійович Бандера 1 січня 1909 року в Старому Угрині, що в Івано-Франківській області в родині греко-католицького священика. З 1919 по 1927 рік Бандера навчався в Стрийській гімназії. Після її закінчення, в 1928 році він вступає на агрономічне відділення Високої політехнічної школи у Львові. Там Степан Бандера провчився вісім семестрів, але так і не здав дипломного екзамену через свою політичну діяльність. З 1930 року стає членом ОУН, глибоко проінявшись її ідеологією. В 1932 – 1933 роках Степан Андрійович стає заступником та керівником Краєвої ексекутиви, так званим комендантом Української Військової Організації (УВО). У червні 1934 року польська поліція арештовує Степана Андрійовича Бандеру та інших членів ОУН і лише 1939 р. він виходить на волю. С. Бандера проводив активну боротьбу проти Москви та радянської влади, за що радянський уряд бачив у ньому небезпечного ворога. Внаслідок такої ситуації він постійно змінює місце проживання, переїжджаючи з місця на місце. Остаточо він облаштувався у місті Мюнхен, де навчався його донька. Там він провів останні роки свого життя за підробним паспортом на ім'я Штефана Попеля. 15 жовтня 1959 року його вбив агент КДБ Богдан Сташинський, вистріливши йому в обличчя зі спеціального пістолета струмінь ціаністого калію. Через п'ять днів його поховали на мюнхенському цвинтарі.

Примітка. Чапаєв (підписувався як Чепасєв) Василь Іванович, культовий персонаж сталінської пропаганди, один зі 100 комдивів Громадянської війни. Народився під Чебоксарами, зросійщений мордвин. Закінчив два класи ЦПШ. У Першій світовій війні вислужився до фельдфебеля. Нагороджений георгіївською медаллю й усіма трьома георгіївськими солдатськими хрестами. До більшовиків свідомо пристав у вересні 1917 р. Придушував селянські виступи проти продрозкладки, „пограбить для его ребят было святым делом” (*Мих. Веллер, рос. письменник*).

Прославився завдяки дивізійному комісару Д. Фурманову, котрий написав роман „Чапаєв” (1923 р.), і, особливо, кінорежисерам братам Васильєвим, які зняли однойменний фільм (1934 р.). Художня вигадка заступила реальність, а вигаданий Чапай – справжнього.

Загинув у м. Лбіщенськ (нині с. Чапаєв, Казахстан), на яке напали 300 козаків, що здійснювали глибокий рейд по червоних тилах. І хоч Чапаєв мав триразову перевагу в чисельності, дивізія була розбита. А сталося це через раптовість нападу та пияцтво командирів і червоноармійців. (*За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.*)

	Стара назва	Нова назва
45.	пров. Чапаєвський перший	пров. Івана Гонти

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. Гонти Іван (1740-1768) – керівник українського гайдамацького руху, один з очільників Коліївщини – повстання проти релігійного, національного та соціального гніту, що вибухнуло 1768 р. на землях Правобережної України, яка входила в ті часи до складу Речі Посполитої.

	Стара назва	Нова назва
46.	пров. Чапаєвський другий	вул. Івана Богуна

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. Богун Іван (?-1664) – український військовий і державний діяч, козацький полководець часів Хмельниччини, полковник подільський, згодом – кальницький і паволоцький.

47.	Стара назва пров. Чапаєвський третій	Нова назва вул. Івана Сірка
-----	---	--------------------------------

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. **Сірко Іван** (1605/1610–1680) – подільський шляхтич, козацький ватажок, кальницький полковник, легендарний кошовий отаман Запорізької Січі й усього Війська Запорізького Низового. Здобув перемогу в 65 боях. Герой багатьох українських пісень і казок. Після своєї смерті вважався характерником.

48.	Стара назва пров. Чапаєвський четвертий	Нова назва пров. Миколи Вінграновського
-----	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. **Вінграновський Микола** (1936–2004) – український письменник-шестидесятник, режисер, актор, сценарист та поет. Народився 7 листопада 1936 року в місті Первомайську на Миколаївщині. Закінчивши школу, вчиться у Всесоюзному інституті кінематографії. Видатний український письменник О. П. Довженко помітив обдарованого юнака, допоміг розквітнути його талантові. Після закінчення інституту (1960) працює на Київській кіностудії імені О. Довженка як кіносценарист, режисер, актор. У цей час зіграв одну з головних ролей у безсмертній кінострічці «Повість полум'яних літ». Перші вірші поета почали друкуватися ще в 1957 р. у газеті «Літературна». А в 1962 році Микола Степанович видав першу збірку віршів «Атомні прелюдії». Книжка вражала масштабністю поетичної думки і бентежною силою уяви. У віршах вмістилися космос, людство, земля, народ, доба, Україна.

Твори автора перекладено російською, естонською, литовською, чеською, англійською та іншими мовами. М. Вінграновський член Національної Спілки письменників України (1962). Помер М. Вінграновський 26 травня 2004 року, похований на Байковому кладовищі в місті Києві.

На честь і пам'ять про видатного українського письменника в селі Яблунівка на Білоцерківщині споруджено пам'ятник. Наш земляк, відомий український письменник А. Кульчицький – друг М. Вінграновського – видав до 75-річного ювілею письменника книгу-спогадів «212 світанків з Миколою Вінграновським».

49.	Стара назва пров. Чапаєвський п'ятий	Нова назва пров. Марусі Чурай
-----	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. Чурай Маруся (1625–1653) – напівлегендарна українська народна співачка та поетеса часів Хмельниччини, яка, за переказами, жила в Полтаві. Їй приписують авторство низки відомих у народі пісень: «Ой не ходи, Грицю», «Котилися вози з гори», «Засвіт встали козаченьки» тощо.

50.	Стара назва пров. Чапаєвський шостий	Нова назва пров. Костянтина Паустовського
-----	--	---

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. Костянтин Паустовський (1892–1968) – радянський російський письменник.

Народився Костянтин Георгійович 19 (31) травня 1892 року в Москві в православній міщанській родині. Пізніше батьки оселилися в с. Пилипча на Білоцерківщині. Освіту одержав у класичній гімназії Києва. Костянтин часто приїздив до батьків, бував у Білій Церкві. За часів навчання в гімназії Паустовський пише своє перше оповідання «На воді» і публікує в київському журналі «Вогні». В 1912 році вступив до Київського університету, але незабаром продовжив навчання в університеті Москви. Там Паустовський навчався на юридичному факультеті. Проте завершити освіту йому не вдалося: через війну він покинув університет. Після служби в санітарному загоні багато працював на різних заводах. А переїхавши до Москви в 1917 році, вирішив стати репортером.

Коли громадянська війна закінчилася, Паустовський влаштувався в Києві, але й там не затримався надовго. Багато подорожував по Росії. Під час поїздок намагався свої враження переносити на папір. Лише в 1920-х роках твори стали друкуватися. Перша збірка оповідань «Зустрічні кораблі» вийшла у світ в 1928 році.

З початком Великої Вітчизняної війни Паустовський став працювати військовим кореспондентом. До письменника приходять світове визнання в середині 1950 -х років.

Помер письменник 4 липня 1968 р. в Москві і був похований на кладовищі Таруси.

	Стара назва	Нова назва
51.	тупик Чапаєвський	завулок Дмитра Яворницького

Межі. Житловий район "Заріччя": праворуч від пров. Перший Чапаєвський (Івана Гонти).

Обґрунтування нової назви. **Яворницький Дмитро** (1855–1940) – український історик, археолог, етнограф, фольклорист, лексикограф, письменник, дослідник історії українського козацтва, дійсний член НТШ (1914) і ВУАН (1929).

Народився у селі Сонцівці (нині це село Борисівка Дергачьського району Харківської області) 25 листопада 1855 року. 1874 року вступив до Харківської духовної семінарії, проте завершив там тільки чотири загальноосвітні класи (за три роки) і не побажав вчитися у двох наступних богословських. У 1877–1881 роках навчався на історико-філологічному факультеті Харківського університету, по завершенні якого був залишений там для підготовки до професорського звання. У 1881–1882 роках він написав свою першу наукову розвідку „Возникновение и устройство Запорожского коша” (“Виникнення та устрій Запорізького кошу”), працювати над якою почав ще студентом. Навесні 1884 року Дмитро прочитав у Харкові серію публічних лекцій „Про запорізьких козаків”.

Примітка. Публікації щодо пов’язання Дмитра Яворницького з Білою Церквою відсутні.

52.	Стара назва вул. Червонофлотська	Нова назва вул. Гетьмана Сагайдачного
-----	-------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Похідне від «червоний флот» – флот червоної армії.

Межі. Житловий район "ДНС": від вул. Партизанська паралельно бульвару 50-річчя Перемоги (Олександрійський) до вул. Семашко.

Обґрунтування нової назви. Конашевич-Сагайдачний Петро (1582–1622) – український полководець та політичний діяч, гетьман реєстрового козацтва, кошовий отаман Запорізької Січі. Організатор успішних походів запорізьких козаків проти Кримського ханства, Османської імперії та Московського царства. Меценат православних братств та опікун слов'яно-греко-латинських і братських шкіл.

Петро Кононович Конашевич-Сагайдачний народився близько 1582 р. у с. Кульчиці в православній родині (нині село Самбірського району Львівської області). У 1589–1592 роках здобував початкову освіту у Самборі. З 1592 по 1598 роки навчався в Острозькій академії. Після випуску Сагайдачний переїхав до Львова, згодом – до Києва, де працював домашнім вчителем, також помічником київського земського судді. Змалку навчався військової справи. Був глибоко релігійною людиною. Брав участь в Молдавській і Лівонській кампаніях 1600–1603 рр. Вже в ранні часи свого перебування на Січі Сагайдачний проявив свої таланти військового лідера, козаки обрали його обозним, доручивши відати всією артилерією Січі. У період між 1605 і 1610 рр. Сагайдачний стає на чолі Січі кошовим отаманом. На Запорозькій Січі він мав величезний авторитет. Його організаторські здібності добре проявилися в першу чергу у вишколі запорожців та створенні регулярних частин війська. Залізна дисципліна, яку всіляко підтримував Петро Сагайдачний, зробили свою справу досить швидко. Військо стало якісно найкращим в Європі. Він очолював відважні морські походи козаків на Стамбул, Трапезунд, Синоп. Розробив і вдосконалив козацьку тактику морського бою на «чайках» — швидкохідних човнах. З 1600 року він керував майже всіма значними походами. У лютому 1615 року Конашевич вже був впливовим козацьким

полковником, що мав у своєму підпорядкуванні загін чисельністю до 3000 козаків. А вже 1616 року гетьманом Війська Запорозького було проголошено Сагайдачного. У 1616 році відбувся історичний похід на Кафу, турецьку твердиню в Криму.

У 1621 р. Сагайдачний та очолюване ним козацьке військо, спільно із польською армією, відіграло вирішальну роль у розгромі під Хотином турецької армії, що загрожувала ряду країн Європи. Могутня турецька армія чисельністю 300 тисяч була фактично розгромлена 40-тисячним військом козаків на чолі з Сагайдачним. Навіть сеймовий комісар польської армії магнат Якуб Собеський мусив визнати: «Справжніми переможцями під Хотином і рятівниками Польщі були козаки». Петро Сагайдачний проявив себе в цій війні як неперевершений військовий стратег і тактик. 10 квітня (20 квітня) 1622 року Петро Сагайдачний помер внаслідок вогнепального поранення руки, яке отримав під час битви під Хотином.

53.	Стара назва пров. Червоноармійський другий	Нова назва пров. Олександрійський
------------	--	---

Причина найменування старої назви. Похідне від «червона армія». **Межі.** Житловий район "ДНС".

Обґрунтування нової назви. „Олександрія” – державний дендрологічний парк Національної академії наук України.

54.	Стара назва вул. Чуйкова	Нова назва вул. Андрея Шептицького
------------	------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Чуйков В.І. – видатний радянський воєначальник, Маршал Радянського Союзу (з 1955), двічі Герой Радянського Союзу.

Межі. Житловий район "Вокзальний": від вул. Логінова до вул. Водопійна.

Обґрунтування нової назви. Шептицький Андрей (1865–1944) – митрополит, український релігійний діяч, граф. Єпископ Української греко-католицької церкви; від 17 січня 1901 до смерті – митрополит Галицький та архієпископ Львівський, предстоятель Української греко-католицької церкви.

55.	Стара назва вул. Щорса	Нова назва вул. Івана Мазепи
------------	----------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Щорс М.О. – офіцер військового часу Російської імператорської армії, командир українських повстанських формувань, начальник дивізії Червоної Армії часів Громадянської війни в Росії, член Комуністичної партії.

Межі. Житловий район "ДНС": від перехрестя вул. Привокзальна і вул. Фастівська до вул. Сквирське шосе.

Обґрунтування нової назви. **Мазепа Іван** (1639–1709) – український військовий, політичний і державний діяч, гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній (1687–1704) і всій Наддніпрянській Україні (1704–1709).

Примітка. **Щорс Микола Олександрович** призначений московським урядом командиром Богунського полку, сформованого в нейтральній зоні між УНР і Російською республікою. Після другого взяття Києва більшовиками (6.02.1919 р.) Щорс був призначений командувачем „Першої української дивізії”, яка складалася з московських комуністичних загонів, українців там був незначний відсоток. Одружився з чекісткою Фрумою Хайкіною, жорстокість якої наводила жах і на „богунців”. Вона стала правою рукою „улюбленого командира”, вбитого пострілом у потилицю чекістом за наказом з Москви. Образ Щорса, як „українського Чапасава”, сфальшований О. Довженком на сталінське замовлення, посів одне з чільних місць в радянській міфології. *(За матеріалами В. Іванціва. «Громадська думка», 2016 р.).*

56.	Стара назва вул. Учгоспна	Нова назва вул. Уласа Самчука
------------	-------------------------------------	---

Причина найменування старої назви. Від «учебное хозяйство» – назва, яка широко застосовувалася в СРСР у сільському господарстві.

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. **Самчук Улас** (1905–1987) – український письменник, журналіст і публіцист, редактор, лауреат УММАН, член уряду УНР у вигнанні, член ОУП «Слово».

Народився 20 лютого 1905 року в селі Дермань Волинської губернії. У 1917–1920 рр. він навчався в чотирикласній вищепочатковій школі, що діяла при Дерманській Св. Феодорівській учительській семінарії. У 1921–1925 роках – у Кременецькій українській мішаній приватній гімназії імені Івана Стешенка. Перед самим закінченням гімназії Уласа Самчука покликали до польського війська (гарнізон міста Тарнова). 23 серпня 1927 року він дезертирував з війська, після чого потрапив до Ваймарської Німеччини, де працював у місті Бойтені як наймит в одного міщанина, розвозив рольгаюю по копальнях і гутах залізо. З 1925 р. почав друкувати оповідання в журналі «Духовна Бесіда» у Варшаві, згодом у «Літературно-науковому віснику» та інших журналах. З 1927 року навчався у Бреславському університеті. 1929 року переїхав до Чехословаччини та навчався в УВУ у Празі. Жодного вищого навчального закладу не зміг закінчити. Кожну науку Улас Самчук опановував без учителів, самотужки. Бездоганно володів німецькою, польською, чеською, російською, менше французькою мовами. У Чехословаччині Улас жив з 1929 по 1941 рік. 1941 року в складі однієї з похідних груп ОУН повернувся на Волинь (до Рівного), де був редактором газети «Волинь» до 1943 р. З ним працював редактором Петлюра Олександр Васильович, видавництво в ті роки очолював Іван Тиктор. Проте вже 1943 р. він був заарештований нацистами за свої патріотичні переконання. У 1944–1948 жив у Німеччині, був одним із засновників і головою літературної організації МУР. Після переїзду до Канади (1948) був засновником ОУП «Слово» (1954). Письменник помер у Торонто 9 липня 1987 р.

57.	Стара назва вул. Учгоспна друга	Нова назва вул. Яблунева
------------	---	------------------------------------

Межі. Житловий район "Заріччя".

Обґрунтування нової назви. Яблуня – рід листопадних дерев і кущів родини Розові з кулеподібними солодкими чи кисло-солодкими плодами. У Білій Церкві яблуні квітнуть щороку.

58.	Стара назва пров. Учгоспівський	Нова назва пров. Абрикосовий
------------	---	--

Межі. Між вул. Учгоспна (Уласа Самчука) та вул. Макаренка паралельно до вулиці друга Піщана.

Обґрунтування нової назви: Абрикоса – плодове дерево роду слива. У Білій Церкві навесні квітучі дерева абрикос прикрашають кожне приватне подвір'я.

59.	Стара назва вул. Мічуріна	Нова назва вул. Левка Смиренка
------------	-------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Мічурін І. В. – російський біолог і селекціонер-помолог, автор багатьох сортів плодово-ягідних культур, почесний член АН СРСР, академік ВАСГНІЛ. Розробив методи селекції плодово-ягідних рослин, головним чином – метод віддаленої гібридизації.

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Гагаріна до вул. Павліченко.

60.	Стара назва пров. Мічуріна	Нова назва пров. Левка Смиренка
------------	--------------------------------------	---

Межі. Житловий район "Центральний": від вул. Мічуріна (Левка Семиренка) до вул. Івана Франка.

Обґрунтування нової назви. Левко Смиренко (1855–1920) – український помолог і плодівник. Народився у селі Млієві, нині Городищенський район, Черкаська область (тоді Черкаський повіт, Київська губернія). Був сином Платона Смиренка.

У 1879 р. – закінчив природничий факультет Новоросійського університету і у 1879–1887 роках за участь у русі народників перебував на засланні у Східному Сибіру, де працював садівником (серед ін. виплекав низькорослі повзучі овочеві дерева, що можуть витримати низькі температури).

Смиренко всебічно вивчав зібрані ним сорти, поліпшував селекційним способом якість місцевих, акліматизував чужі й вивів нові (наприклад, популярний сорт яблуні Ренет Смиренка, названий ним на честь батька), вказував, для яких районів рекомендовані сорти є перспективними. При своєму розсаднику організував школу садівників і виховав низку висококваліфікованих фахівців, серед інших свого сина Володимира Смиренка.

Перші результати вивчення помологічної колекції свого розсадника виклав у «Генеральному каталозі». 1912 року видав капітальну працю «Кримське промислове плодівництво»; головна праця Смиренка – «Помологія».

За радянської влади маєток Смиренка націоналізовано і на його терені засновано Мліївську дослідну станцію садівництва, яку згодом названо іменем Левка Смиренка. Першим директором станції був його син Володимир.

За наявними даними, 6 січня 1920 р. Левко Смиренко трагічно загинув від рук чекістів. За загадкових обставин загинули в 1919 році двоє молодших братів Лева Платоновича – Микола й Олексій, які мешкали у Києві.

	Стара назва	Нова назва
61.	пров. Горького	пров. Сухоярський

Причина найменування старої назви. Горький М. – російський радянський письменник.

Межі. Житловий район "Центральний".

Обґрунтування нової назви. Сухий Яр – місцевість у Білій Церкві. Назва пов'язана з напрямком вулиці.

62.	Стара назва пров. Жовтневий	Нова назва пров. Грузинський
------------	---------------------------------------	--

Причина найменування старої назви. Жовтневий переворот – державний переворот, заколот у Російській імперії, що відбувся 25 жовтня 1917 року. У ході перевороту Тимчасовий уряд, що перебував у столиці держави Петрограді, було заарештовано, а центральну владу перебрали на себе лідери більшовиків.

Межі. Житловий район "Центральний".

Обґрунтування нової назви. Грузія – частина Білої Церкви (заселена свого часу найбільш злиденною частиною білоцерківської єврейської громади), назва якої походить від польського слова „gruz”, тобто руїна (про будівлі).

Примітка: Повернена історична назва депресивного району міста.

63.	Стара назва вул. Революції	Нова назва вул. Івана Виговського
------------	--------------------------------------	---

Причина найменування старої назви. На честь революції 1917 р.

Межі. Житловий район "Центральний".

Обґрунтування нової назви. **Виговський Іван** (1608–1664) – український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави у Наддніпрянській Україні (1657–1659).

Народився близько 1608 року на Овруччині. Брав участь у битві під Жовтими Водами 1648 року на боці урядових військ. У ході битви потрапив до татарського полону, але був викуплений гетьманом Богданом Хмельницьким. Після переходу на бік козаків-повстанців працював особистим писарем гетьмана, а 1650 року отримав посаду військового генерального писаря. Займався розробкою і був присутнім при укладанні Зборівського, Білоцерківського та Переяславського договорів. У квітні 1657 року при тяжкохворому гетьманові та після смерті Хмельницького став регентом при його малолітньому синові – гетьманові Юрієві. 26 липня того ж року обраний на Чигиринській раді новим гетьманом до часу повноліття Юрія, а 26 жовтня знову переобраний гетьманом на

загальновійськовій раді в Корсуні. Під час козацько-московської війни 1658–1659 років вщент розбив московитів під Конотопом за допомоги кримського хана Мехмеда IV. У вересні 1659 року передав булаву Юрієві Хмельницькому, після чого виїхав до Речі Посполитої. Решту життя провів на Волині та Галичині, займаючи посаду київського воєводи (1659–1664). 1663 року, після зречення Юрія Хмельницького, намагався повернути собі гетьманство, але програв Павлові Тетері. Був заарештований поляками і козаками гетьмана Павла Тетері, страчений у ніч з 16 (26) на 17 (27) березня 1664 року поблизу села Вільховець.

64.	Стара назва вул. 9-го Січня	Нова назва вул. Миколи Лозовика
-----	--------------------------------	------------------------------------

Причина найменування старої назви. У пам'ять “Кривавої неділі” – розстрілу 9 січня 1905 р. мирної робітничої демонстрації у Санкт-Петербурзі.

Межі. Житловий район "Центральний".

Обґрунтування нової назви. **Лозовик Микола** – учасник Української революції 1917–1921 рр. та пізнішого антибільшовицького підпілля.

Один із засновників антибільшовицької підпільної організації «Козацька Рада Правобережної України», яка була створена на початку серпня 1921 року у м. Білій Церкві вцілілими від репресій представниками Центрального українського повстанського комітету (Цупкому). Головою організації був Павло Гайдученко, а Микола Лозовик – начальником інформаційного бюро.

25 серпня 1922 року був засуджений до вищої міри покарання та розстріляний 29 серпня цього ж року.

За висновком Генеральної прокуратури України 20 серпня 1998 року Миколу Федоровича Лозовика було реабілітовано.

Такі люди, як Микола Лозовик, не могли стати органічною частиною радянської системи. Це різні виміри, різні світогляди. Якщо у нього людина – понад усе, то в радянській системі людина – гвинтик у кращому разі, для нього Україна – нетлінне поняття, а для радянської влади – декорація. Він і такі, як він, могли або перемогти, або загинути з нав'язаною системою раніше чи пізніше.

	Стара назва вул. Першого Травня	Нова назва вул. Михайла Грушевського
65.		

Причина найменування старої назви. На честь Міжнародного дня трудящих.

Межі. Житловий район "Центральний".

Обґрунтування нової назви. **Грушевський Михайло** (1866–1934) – український історик, громадський та політичний діяч, голова Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918).

Народився 17 вересня 1866 року у м. Хелмі (Польща). Навчався у Тифліській гімназії, Київському університеті (історико-філологічний факультет). В 1894 році, за рекомендацією В. Антоновича, Грушевський призначається на посаду ординарного професора кафедри «всесвітньої історії з окремим узагальненням історії Східної Європи» Львівського університету, де пропрацював до 1914 року. Для розвитку української літератури Грушевський разом з І. Франком заснував і видавав «Літературно-науковий вістник», був одним з організаторів Української видавничої спілки (1899). В 1904 році власним коштом відкрив приватну вчительську семінарію в м. Коломия. Після революції 1905–1907 рр. М. Грушевський переніс свою діяльність до Києва. Створив Українське наукове товариство (УНТ), увійшов до складу Товариства українських поступовців (1907), яке стало єдиною до 1917 р. українською організацією ліберального спрямування. З березня 1917 по квітень 1918 року – голова Української Центральної Ради. Під керівництвом М. Грушевського урядом УНР приймалися важливі рішення про державні атрибути, а також здійснювався конституційний процес. Він особисто брав участь у розробці Конституції УНР, яка була прийнята 29 квітня 1918 року. Але після державного перевороту на чолі з П. Скоропадським, М. Грушевському довелося перейти на нелегальне становище. Ліквідація УЦР поклала край державній діяльності М. Грушевського. У підпіллі він здебільшого займався науковою працею, брав участь в обговоренні питання про заснування Української академії наук. У березні 1919 р. емігрував до Праги,

потім до Відня, де продовжував наукову діяльність. Крім того, заснував у Празі Український соціологічний інститут. 1923 року був обраний академіком ВУАН. У березні 1924 року із сім'єю приїхав до Києва. Працював професором історії в Київському державному університеті. Був обраний академіком Всеукраїнської академії наук, керівником історико-філологічного відділу. 12 січня 1929 р. загальні збори АН СРСР обрали Грушевського дійсним членом. 25 квітня 1929 р. на засіданні загальних зборів АН СРСР Грушевський поставив питання про потребу створення в її складі Інституту української історії. З осені 1929 почався погром історичних установ, створених Грушевським. У листопаді–грудні 1929 р. сесія Ради ВУАН почала ліквідувати комісії, якими керував Грушевський (остаточно ліквідувала 1933 р.). Помер у Кисловодську 25 листопада 1934 року. Похований на Байковому кладовищі у Києві.

66.	Стара назва вул. Петра Запорожця	Нова назва вул. Івана Кржедуба
-----	-------------------------------------	-----------------------------------

Причина найменування старої назви. Петро Кузьмич Запорожець уродженець Білої Церкви (5 січня 1873 р. –19 лютого 1905 р., Вінниця) – соціал-демократ, діяч російського революційного руху.

Межі. Бере початок від вул. 8-го Березня (центр міста), простягається через райони Штабна і Роток. Вулиця одна з найбільших в місті, має довжину 6,4 км.

Обґрунтування нової назви. Іван Микитович Кожедуб – українець, радянський льотчик-ас німецько-радянської війни, найрезультативніший льотчик-винищувач в авіації союзників за весь час Другої світової війни. Тричі Герой Радянського Союзу (1944, 1945). Маршал авіації (1985).

Народився 8 червня 1920 року, в селі Ображіївка, Сумська область. Закінчивши у рідному селі семирічну школу, вступає в 1934 році до школи робітничої молоді в Шостці. Восени 1936 року розпочинає навчання в Шосткинському хіміко-технологічному технікумі і одночасно в місцевому аероклубі.

У 1941 закінчив Чугуївську військову авіаційну школу льотчиків. Служив в ній інструктором. На фронті з березня 1943 року. Цього ж року 6 липня молодший лейтенант Кожедуб відкрив бойовий рахунок в ході битви на Курській дузі, збивши бомбардувальник Ju 87.

До кінця війни гвардії майор Кожедуб здійснив 330 бойових вильотів, у 120 повітряних боях збив 64 літаки противника (сюди не входять 2 американські P-51, збиті ним навесні 1945 року, які першими напали на нього, напевне прийнявши за гітлерівця). Свій останній бій, в якому збив 2 FW-190, провів у небі Берліна. За всю війну жодного разу не був збитий. Його вважають найкращим асом СРСР і взагалі авіації союзників.

Після війни працював на відповідальних посадах у ВПС, у 1950–1953 роках командував авіадивізією, що воювала в Північній Кореї. На посаді командира дивізії Кожедуб пробув до 14 лютого 1955 року, коли був направлений на авіаційний факультет академії.

У 1956 році закінчив Військову академію Генерального штабу. З 1964 року – 1-й заступник командуючого авіацією Московського Військового округу, з 1971 р. працював у центральному апараті ВПС, з 1978 – у групі генеральних інспекторів МО СРСР.

Помер 8 серпня 1991 в себе на дачі від серцевого нападу. Похований в Москві на Новодівочому цвинтарі.